

Resning när rättstillämpningen strider mot grunderna för en lag

Av doktoranden CHRISTINA KJELLSON¹

I mitten av december förra året gjorde HD något så ovanligt som att bevilja resning för att rättstillämpningen stred mot grunderna för en lagstiftning, och alltså inte mot ett uttryckligt lagstadgande el. dyl.² Den resningsgrund som prövades i målet var om rättstillämpningen stridit mot lag. Två teman som artikeln behandlar med anledning av avgörandet är den utvidgade tillämpningen av resningsgrunden över tid och vad det innebär att en rättstillämpning strider mot grunderna för en lagstiftning. Artikeln syftar till att visa och diskutera utvecklingen av synen på dessa frågor. Det har nämligen skett förändringar när det gäller dels bedömningen av om resning kan beviljas utan att rättstillämpningen strider mot en uttrycklig lagregel, dels hur HD har fastställt grunderna för en lagstiftning i resningssammanhang.

1 Inledning

Resning i tvistemål kan bl. a. beviljas enligt 58 kap. 1 § 4 p. RB, och regeln stadgar: "[S]edan dom i tvistemål vunnit laga kraft, må till förmån för någon av parterna resning beviljas om rättstillämpning, som ligger till grund för domen, uppenbart strider mot lag". Resningsgrunden (och lagtexten) är nästan 100 år gammal och kom till under arbetet med RB. Målet från december — Emmabodas resningsansökan — är intressant eftersom det är första gången som HD uttryckligen säger att *det som ska prövas* är om rättstillämpningen strider mot grunderna för lagstiftningen. En första fråga man ställer sig är då — vilket tillämpningsområde har egentligen resningsgrunden? Omfattas "grunderna för lagstiftning" av tillämpningsområdet för ordet "lag"?³ För att försöka besvara det kan man exempelvis börja med att titta på varför resningsgrunden infördes överhuvudtaget — vilka skäl eller syften motiverade att resning skulle kunna beviljas på grund av att rättstillämpningen uppenbart stridit mot lag?

¹ Doktorand i processrätt vid Uppsala Universitet. Jag tackar doktoranden Benjamin Svensson för granskning och kommentarer.

² HD:s beslut den 15 december 2023 i mål Ö 5569-22, Emmabodas resningsansökan.

³ Andra intressanta frågor som målet väcker är: Varför ska resningsgrunden tillämpas särskilt restriktivt när den dom som prövas i resningsmålet kommer från Arbetsdomstolen? Ska en särskilt restriktiv tillämpning ske även om avgörandet kommer från en annan prejudikatdomstol? Hur förhåller det sig i så fall till HD:s egen rättstillämpning och resning enligt den aktuella grunden? Dessa frågor kommer dock inte att behandlas inom ramen för den här texten.

2 Resningsgrundens syften — en historisk bakgrund

Under 1930-talet meddelades några uppseendeväckande domar,⁴ vilka ledde till en livlig debatt om resningsgrunderna skulle utvidgas, särskilt vid resning till fördel för tilltalad.⁵ År 1935 lämnade två sakkunniga,⁶ vilka hade tillsatts för att arbeta med reformeringen av resningsreglerna, en promemoria med revideringsförslag.⁷ En stor nyhet var att de föreslog att resning skulle kunna beviljas på grund av *felaktig rättstillämpning*. En då gällande utgångspunkt var att det inte borde vara möjligt att som grund för resning anföra att det sätt som domstolen prövat materialet på varit felaktigt. De sakkunniga höll med om den utgångspunkten och menade att det inte borde införas en generell regel som gjorde det möjligt att få resning för att få till (ytterligare en) omprövning av samma material. De höll också med om en tidigare uttalad uppfattning att en sådan regel skulle kunna anses ge uttryck för en allmän misstro mot domstolarnas förmåga att bevisuppskatta och rättstillämpa.⁸ Däremot menade de sakkunniga att det i vissa fall fanns skäl att utvidga resningsgrunderna till att omfatta även processuella grunder, särskilt oriktig rättstillämpning och felaktig bevisuppskattning.⁹ De uttalade att det inte kunde förnekas att en dom ibland faktiskt blir materiellt felaktig p.g.a. felaktig bevisvärdering eller rättstillämpning, och att det visade på rättsordningens ofullkomlighet. Vid den här tiden låg fokus för processen på de enskilda fallen och det framhölls i arbetet med RB att ett av processens huvudsyften var att nå fram till materiell riktighet i det enskilda fallet.¹⁰ Betoningen på materiell riktighet i de enskilda fallen bidrog troligen till åsikten att resningsgrunderna borde utökas. Det behövde helt enkelt bli enklare att rätta till domar som senare visade sig vara felaktiga.

De sakkunniga påpekade att en felaktig rättstillämpning självklart är till nackdel för den part som domen gått emot men framhöll att de skadeverkningar som sådana domar skulle kunna få på rättsordningen i stort var ett ännu större problem.¹¹ Att domar som blivit materiellt felaktiga på grund av sådana omständigheter inte skulle kunna ändras, skulle enligt de sakkunniga kunna leda till att rättssäkerheten i stort framstod som hotad och påverka förtroendet för rättskipningen negativt.¹² Enligt de sakkunniga var det dock uppenbart att dessa hänsyn vägde tyngre i brottmål än i tvistemål, och särskilt vid resning till fördel för en tilltalad. De påpekade därför att om möjligheterna till resning

⁴ Särskilt NJA 1935 s. 1.

⁵ Se om diskussionen t. ex. Olivecrona, Karl, *Rättegången i brottmål enligt RB*, 3:e uppl., Carl Bloms Boktryckeri AB 1968, s. 363, Welamson, Lars & Munch, Johan, *Rättegång VI Processen i hovrätt och högsta domstolen*, 6:e uppl., Norstedts juridik 2022, s. 216.

⁶ Dessa sakkunniga var professorn Åke Hassler och advokaten Georg Stjernstedt.

⁷ Innehållet i promemorian återges i stora delar i SOU 1938:44, s. 67 ff.

⁸ SOU 1938:44, s. 68.

⁹ A st. I dag hade troligen ordet bevisvärdering använts.

¹⁰ SOU 1926:32, s. 4 f.

¹¹ SOU 1938:44, s. 68.

¹² A st.

utvidgades till att innefatta felaktig bevisuppskattning och rättstillämpning, så måste dessa grunder vara väldigt begränsade. De kallade till och med dessa potentiella resningsgrunder för ”extraordinärt återbrytande”.¹³ Som exempel på hur resningsgrunden skulle kunna begränsas nämnde de att denna bara borde kunna leda till resning till förmån och inte till nackdel för en tilltalad.¹⁴

Justitiekanslern, justitieombudsmannen och militieombudsmannen¹⁵ yttrade sig över de sakkunnigas promemoria. De avstyrkte förslaget om att resning skulle kunna beviljas p.g.a. felaktig bevisvärdering. De var också skeptiska mot förslaget att tillåta resning p.g.a. felaktig rättstillämpning, och menade att det skulle vara särskilt olämpligt om resning kunde beviljas rörande omstridda tolkningsfrågor, som diskuterats i doktrin och/eller praxis.¹⁶ Däremot menade de att det inom ramen för felaktig rättstillämpning fanns en grupp domar som borde kunna leda till att resning beviljades. Det var i de fall där det *inte kunde råda delade meningar* om ifall en brottmålsdom stred mot lag. I sådana fall krävde rättskänslan att en sådan dom rättades.¹⁷ Som exempel nämndes att det skett en kumulering av straff utan att lagstadgade begränsningar iakttagits, att en gammal lag tillämpats fast en ny var tillämplig eller tvärtom, att straffmaximum överskridits eller att en person dömts trots att brottet var preskriberat.¹⁸ Militieombudsmannen tyckte att en sådan resningsgrund skulle vara tillämplig i tvistemål också.¹⁹

Situationerna som alltså initialt togs upp som argument till stöd för den aktuella resningsgrunden var sådana där det klart framgick av *lagtexten* att en dom blivit felaktig för att resning skulle kunna beviljas. Kanske hänger detta samman med processvetenskapen i stort, som på den tiden var ganska pragmatisk och antiteoretisk.²⁰ Hassler, som alltså var en av de sakkunniga som tog initiativet till den aktuella resningsgrunden, ägnade sitt största fokus åt praktiken.²¹ Med tanke på dessa praktiska och icke-teoretiska tankegångar är det kanske inte så märkligt

¹³ SOU 1938:44, s. 69. Vid den tiden användes termen återbrytande för det vi i dag kallar resning.

¹⁴ A st.

¹⁵ Militieombudsmannens uppgifter sköttes ursprungligen av justitieombudsmannen och återfördes dit år 1968 när ämbetet avvecklades, se t.ex. <https://www.jo.se/om-jo/historik/>.

¹⁶ SOU 1938:44, s. 70.

¹⁷ A st.

¹⁸ A st.

¹⁹ A a., s. 71.

²⁰ Bellander, Henrik, *Rättegångskostnader, Om kostnadsbördan i dispositiva tvistemål*, Iustus förlag 2017, s. 72.

²¹ Han kritiserade t.ex. Olivecrona för att ha en ”böjelse för abstrakta resonemang” och att hans ”intresse för konstruktioner och spekulationer kommer honom att i stor utsträckning förbise det väsentliga i problemställningarna”. I en recension av Hasslers bok ”Utsökningsrätt” uttalades att han inte ”haft anledning att gå in på problem av huvudsakligen teoretisk eller systematisk betydelse. Då han någon gång kommer in på sådana problem, söker han i allmänhet intaga en förmedlande hållning”, Stjernquist, Per i SyJT 1953 s. 384.

att förslagen fokuserade på just lagtexten, och vad som gick att utläsa av den.

År 1937 lämnades en motion i riksdagen som behandlade frågan om reformerade resningsregler.²² Motionären, Vilhelm Lundstedt (som var anhängare till Hägerström)²³, anförde bl.a. att eftersom det gång på gång framfördes kritik om de snäva möjligheterna att bevilja resning, så borde det inte vara möjligt att skjuta upp frågan om resningsinstitutets reformering till dess att den nya rättegångsbalken skulle träda i kraft.²⁴ Han förde fram att kritiken mot resningsinstitutet gällt dels frågan om rättskipningen självt, dels den enskildes rättstrygghet.²⁵ Han menade att rättskipningens anseende ”otvivelaktigt” tar skada om oriktiga domar inte ändras och diskutabla avgöranden inte tas upp till ny prövning.²⁶ Lundstedt menade att huvudsyftet med en reform borde vara att *alla* grunder som kan medföra att en lagakraftvunnen dom anses felaktig bör kunna beaktas. Motionen ledde dock inte till någon åtgärd från riksdagen, eftersom de sakkunnigas förslag lämnats över för behandling till Processlagsberedningen (PLB).²⁷

PLB framhöll att parterna i både tviste- och brottmål bör kunna lita på att ett avgörande som vunnit rättskraft kommer stå fast. Kan parterna inte göra det skulle det, enligt PLB, ”undergräva den allmänna tilliten till rättskipningen”.²⁸ PLB menade dock att det redan då var allmänt erkänt att rättskraftens orubblighet inte kan gälla utan undantag, utan att det snarast får ses som en utgångspunkt. Som exempel på situationer när rättskraften skulle kunna brytas igenom angav PLB att viktiga processuella regler åsidosatts, att nya omständigheter eller bevis presenteras och att dessa sannolikt skulle innebära att målet fått en annan utgång. Men också andra förhållanden, som försvagar tilltron till en domstols avgörande, borde enligt PLB kunna utgöra skäl för att ta upp ett rättskraftigt avgörande till ny prövning.²⁹

Rörande en eventuell utvidgning av resningsreglerna till att omfatta även felaktig rättstillämpning konstaterade PLB att rättstillämpningen

²² Motion 1937 nr 98 i andra kammaren.

²³ Hägerström installerades som professor i praktisk filosofi i Uppsala år 1911, och det brukar anses vara startskottet för den s.k. Uppsalaskolan (Se Björne, Lars, *Den nordiska rättsvetenskapens historia del III, Den konstruktiva riktningen 1871–1910*, Institutet för rättsvetenskaplig forskning 2002, s. 4). Hägerström kritiserade den s.k. viljeteorin och förespråkade en mer realpsykologisk inställning (Se t.ex. Hägerström, Axel, *Kriminalpsykologiska reflexioner*, SvJT 1925 s. 329). Några av de jurister som omfamnade Hägerströms idéer var Lundstedt, Olivecrona och Ekelöf (Se t.ex. Lundstedt, Vilhelm, *Om den s.k. tillitsteorin*, SvJT 1929 s. 423, Olivecrona, Karl, *Talerätt och materiell rätt, en relik från naturrätten*, SvJT 1925 s. 177, Ekelöf, Per Olof, *Ett stycke vetenskapshistoria*, Samfunn, Rett, Rettfärdighet, Festskrift til Thorstein Eckhoffs 70-årsdag, 1986, s. 261–280 [denna finns också publicerad i De Lege, Juridiska fakulteten i Uppsala Årsbok, årgång 1, Iustus förlag 1991, s. 75 ff.]).

²⁴ Motion 1937 nr 98 i andra kammaren, s. 5.

²⁵ A st.

²⁶ A st.

²⁷ SOU 1938:44, s. 72.

²⁸ A a., s. 65.

²⁹ SOU 1938:44, s. 65.

alltid kan bli föremål för överklagande, ända upp till högsta instans.³⁰ PLB framhöll att det även i ett ordinarie förfarande kan föreligga stor tveksamhet kring den riktiga rättstillämpningen. Men det påpekades också att det *vid all rättskipning i viss mån är oklart vad som är den riktiga rättstillämpningen* och det var uppenbart att denna tvekan inte skulle försvinna bara för att det inrättades en ny resningsgrund.³¹ Det framhölls också att det var tydligt att syftet med resningsinstitutet inte var att det skulle kunna användas för att ompröva mål utifrån en rättsgrundsats som inte var gällande vid tiden för domen.³² PLB ansåg därför inte att det skulle införas en allmän resningsgrund för frågor som bara handlade om lagtolkning eller rättstillämpning.³³ Det ansågs dock att det var en väsentlig skillnad när det gällde rättstillämpning som blivit felaktig p.g.a. ett *förbiseende eller misstag*. Med hänsyn till rättskipningens auktoritet menade PLB att en sådan oriktig rättstillämpning borde kunna rättas i ett extraordinärt förfarande också.³⁴

Gällande grunderna för resningsinstitutet tyckte PLB inte att det skulle göras någon skillnad mellan tviste- och brottmål. Men när det gällde själva utformningen av reglerna ansågs att det var självklart att skillnaden mellan de olika måltyperna skulle beaktas.³⁵ Som exempel nämnde PLB att det i tvistemål borde kunna ställas högre krav på parterna och att reglerna om resning till nackdel för en tilltalad skulle vara mer begränsade än till fördel för tilltalad. Följaktligen föreslog PLB att en ny resningsgrund skulle införas till förmån för tilltalad i brottmål och i tvistemål, när rättstillämpningen uppenbart stridit mot lag. Regelns ordalydelse var likadan för brott- och tvistemål (men för tvistemål föreslogs den begränsningen att resning måste sökas inom sex månader från att avgörandet vunnit laga kraft).

Diskussionen om resningsreglerna ledde också till att det år 1939 kom ett förslag om att införa en fristående lag om särskilda rättsmedel, och alltså bryta ut reglerna ur PLB:s förslag till rättegångsbalk.³⁶ Departementschefen uttalade att reglerna om särskilda rättsmedel var både ”synnerligen knapphändiga och delvis även oklara”.³⁷ Framförallt resningsreglerna ansågs, enligt departementschefen, vara ofullständiga både gällande vilka grunder som resning fick beviljas på och hur förfarandet skulle gå till. Den lagtext som fanns att tillämpa var ARB i 1734 års lag, som innehöll en regel om resning (eller återbrytande av dom som det kallades då). Reglerna hade därför fått kompletteras av praxis i stor utsträckning.³⁸ Ofullständigheten och oklarheten gällande

³⁰ A a., s. 72.

³¹ A st.

³² A a., s. 73.

³³ A st.

³⁴ A st.

³⁵ A a., s. 74.

³⁶ Olivecrona, a. st.

³⁷ Prop. 1939:307, s. 24.

³⁸ A st.

de särskilda rättsmedlen utgjorde enligt departementschefen en sådan brist i rättegångsväsendet att den borde avhjälpas *snarast möjligt*.³⁹

Departementschefen framhöll att det är av största vikt för de enskilda parterna att en sak som blivit prövad inte ska kunna bli föremål för en ny rättegång. Om parter inte kan förlita sig på att ett avgörande står fast kan de inte inrätta sitt handlande efter det. En sådan osäkerhet skulle enligt departementschefen undergräva den allmänna tilliten till rättskipningen.⁴⁰ Departementschefen framhöll att kravet på slutliga avgörandens orubblighet på ett principiellt plan gäller både för tvistemål och brottmål.⁴¹ Trots vikten av att parter kan förlita sig på meddelade domar var det allmänt känt att regeln om slutgiltiga avgörandens orubblighet inte kan upprätthållas under alla förhållanden, menade departementschefen. I särskilda fall måste målet kunna prövas på nytt.⁴² Som exempel på sådana omständigheter nämndes att viktiga processuella regler åsidosatts under förfarandet eller att det efter domen framkommit omständigheter som gör att domen framstår som materiellt oriktig.⁴³ Det var enligt departementschefen viktigt att det *tydligt framgick av lagen* under vilka förutsättningar som resning skulle kunna bli aktuellt.⁴⁴

Departementschefen uttalade att det enligt dittillsvarande praxis inte var möjligt att bevilja resning om inga nya skäl presenterades. Det var därför inte möjligt att bevilja resning ”bara” på den grunden att rättstillämpningen (eller bevisvärderingen) varit felaktig.⁴⁵ De nu föreslagna förändringarna från de sakkunnigas utlåtande år 1935 och Lundstedts motion år 1937 innebar att ett tidigare prövat material skulle kunna omprövas utan att nya skäl åberopades. Departementschefen tyckte att de skäl som PLB⁴⁶ anfört mot förslaget att utvidga resningsgrunderna så att det skulle bli möjligt att ompröva tidigare material utan att något nytt tillkommit var beaktansvärda.⁴⁷ Departementschefen stödde inte heller en allmän/generell utvidgning av resningsreglerna så att en omprövning skulle vara möjlig utan att nya skäl presenterats. En sådan utvidgning skulle enligt departementschefen i praktiken innebära att en ytterligare instans skapades, särskilt för de mål som redan prövats av HD och ändå fick en ny omprövning av redan prövat material.⁴⁸ Departementschefen tyckte dock att det fanns starka skäl att utvidga resningsmöjligheten till att omfatta sådana fall där rättstillämpningen p.g.a. förbiseende eller misstag blivit uppen-

³⁹ A st.

⁴⁰ A a., s. 25.

⁴¹ A st.

⁴² A st.

⁴³ Prop. 1939:307, s. 25.

⁴⁴ A st.

⁴⁵ Prop. 1939:307, s. 25 f.

⁴⁶ Och dessförinnan Processkommissionen i SOU 1926:32.

⁴⁷ Prop. 1939:307, s. 27.

⁴⁸ A st.

bart felaktig.⁴⁹ I 1939 års lag om särskilda rättsmedel infördes därför en resningsgrund i tvistemål, motsvarande dagens 58 kap. 1 § 4 p. RB, när rättstillämpning som ligger till grund för domen uppenbart strider mot lag. Denna regel fördes några år senare in oförändrad i RB.

Under arbetet med den nu aktuella resningsgrunden fanns alltså ingen diskussion om att resning skulle kunna beviljas för att en rättstillämpning stred mot *grunderna* för en viss lagstiftning. Istället framhölls att resningsgrunden var tänkt för fall där det — utifrån lagtexten — i princip inte gick att ifrågasätta att rättstillämpningen varit felaktig, som att en ny lag tillämpats trots att en äldre var tillämplig i målet.

3 Tillämpningen i praxis — ett utökat tillämpningsområde över tid

Som framgått ovan fanns det alltså ingen diskussion i förarbetena rörande om ordet ”lag” i resningsgrunden skulle innefatta ”grunderna för lagstiftningen”. Trots att regeln alltså sett likadan ut i snart 100 år så har HD:s tillämpning av denna förändrats.

De första rättsfallen där HD prövade om resning kunde beviljas för att rättstillämpningen stred mot grunderna för en viss lagstiftning (nämligen hyreslagstiftningen) var NJA 1953 s. 120 och NJA 1953 s. 134. Ekelöf hade vid den tiden blivit professor i processrätt i Uppsala och lanserat en första version av sin teleologiska metod.⁵⁰ Han menade att rättskipningens funktion var *handlingsdirigerande* och att materiella regler skulle tillämpas så att *ändamålet* bakom dem fick genomslag.⁵¹ Ekelöf menade att man utifrån ändamålet bakom de materiella reglerna får avgöra hur de processuella reglerna ska tillämpas.⁵² Istället för att fokusera på det enskilda fallet framhölls nu rättskipningen som en del av samhällets struktur.⁵³

I NJA 1953 s. 120 hade ett hyresavtal sagts upp eftersom personen inte samtyckt till ett byte av lägenhet. Personen bodde ensam i en lägenhet om 5 rum och kök. I samma fastighet fanns en familj med två vuxna och två barn som hyrde en lägenhet om 2 rum och kök. Hyresvärden (som inte hade något eget intresse i frågan) tyckte att det vore skäligt att personen bytte lägenhet med familjen. Eftersom personen inte samtyckt till detta så hade hyresvärden sagt upp hyresavtalet. Varken hyresnämnden eller hyresrådet ansåg att uppsägningen skulle ogiltigförklaras, men i hyresrådet fanns skiljaktiga meningar. Hyresgästen som blivit uppsagd ansökte om resning och menade att hyresrådets rättstillämpning uppenbart stridit mot lag. HD konstaterade att hyresnämnden kunde ogiltigförklara en uppsägning som stred mot god sed i hyresförhållanden eller annars varit obillig.⁵⁴ HD uttalade att det av

⁴⁹ A st.

⁵⁰ Ekelöf, Per Olof, *Är den juridiska doktrinen en teknik eller en vetenskap*, Gleerup 1951.

⁵¹ Ekelöf, Per Olof, *Rättegång I*, 9:e uppl., Wolters Kluwer 2016, s. 20 f och 100.

⁵² Ekelöf, Per Olof, *Rättegång I*, s. 100.

⁵³ Bellander, Henrik, *Processrättens förflutna — bara av historiskt intresse?*, Juridisk publikation 2017, s. 328.

⁵⁴ 7 § lag (1942:429) om hyresreglering m.m.

förrarbetena framgick att en avvägning av hyresvärdens och hyresgästens berättigade intressen skulle göras. Exempel på intressen som kunde beaktas på hyresvärdens sida var att hyresvärden skulle använda lägenheten för egen eller närståendes intressen, eller för ändamål som var angeläget ur allmän synpunkt. Enligt HD fanns det dock inget stöd i förrarbetena för att en hyresvärd skulle kunna omfördela redan uthyrda lägenheter efter en behovsprövning hyresgäster emellan. Domstolen framförde att en sådan begränsning av hyresgästens skydd för hemmet, som lagen syftade till att ge, inte kunde ha varit åsyftad. HD ansåg därför att rättstillämpningen stod ”i mindre god överensstämmelse” med hyresregleringens grunder. Med hänsyn till lagens ordalydelse ansåg dock inte HD att rättstillämpningen uppenbart stred mot lag, och resningsansökan avslogs.

Det verkar alltså som att HD menade att ”grunderna” för lagstiftningen inte omfattades av tillämpningsområdet för resningsgrunden. Det är dock inte helt klart att det är vad domstolen menar, eller om HD menar att det inte är *uppenbart* att rättstillämpningen stridit mot lag eftersom rättstillämpningen bara ”stod i mindre god överensstämmelse”. Det skulle kunna tolkas som att det var uppenbarhetsrekvisitet som gjorde att resning inte beviljades. En annan sak att notera är att det framstår som att HD menar att ”grunderna” för lagen kunde läsas ut av förrarbetena. Domstolen säger att det inte framgår av förrarbetena att hyresvärdens intresseavvägning omfattades av de intressen som tagits upp i förrarbetena och att rättstillämpningen därför inte var helt förenliga med grunderna för lagen.

Även i NJA 1953 s. 138 blev ett hyresavtal uppsagt med motiveringen att en annan hyresgäst bättre behövde den större lägenheten. Hyresnämnden förklarade uppsägningen ogiltig för att den varit obillig. Hyresrådet ansåg dock att uppsägningen skulle bedömas som giltig om hyresgästen fick byta lägenhet med den hyresgäst som ansågs behöva den större lägenheten bättre. Hyresgästen som blivit uppsagd ansökte om resning och anförde bl.a. att hyresrådets rättstillämpning byggde på en behovsprövning mellan hyresgäster som inte var förenlig med lag. HD avslog resningsansökan utan motivering. Ett justitieråd gjorde ett tillägg och uttalade att det var en *bedömningsfråga* om en uppsägning av ett hyresavtal ska anses strida mot god sed i hyresförhållanden, eller annars anses som obillig, eller inte. Justitierådet framhöll att en sådan bedömning kan innefatta vitt skilda meningar, utan att någon av dem behöver innebära oriktig rättstillämpning. Inte heller det faktum att de hyresreglerande myndigheterna hade bedömt frågan på olika sätt vid olika tillfällen behövde enligt justitierådet innebära att rättstillämpningen varit oriktig. HD:s bedömning utgick alltså ifrån — och stannade vid — lagens ordalydelse.

I dessa rättsfall syns inte direkt det skiftande processrättsteoretiska synsättet. HD verkar fortfarande präglad av synen att det krävs att det klart framgår av lagtextens ordalydelse att resning ska kunna beviljas.

Men något händer nästa gång HD bedömer om rättstillämpningen stridit mot grunderna för en viss lagstiftning, i NJA 1984 s. 614. Vid den här tiden hade RB alltså varit i kraft ett tag, och de rättsteoretiska idéerna förändrats. Ekelöfs idéer om den materiella rättens genomslag och rättskipningens handlingsdirigerande funktion hade fått fäste och ansågs i praxis i alla fall vara ett acceptabelt tillvägagångssätt (även om det fanns flera acceptabla sätt att lösa rättstillämpningen på).⁵⁵

Målet som refererades i NJA 1984 s. 614 rörde en fastighetsöverföring från en ekonomisk förening till en personalstiftelse som var grundad av föreningen. Personalstiftelsen uppgav till Länsstyrelsen att den fått fastigheten i gåva, och personalstiftelsen gävobeskattades i enlighet med uppgiften. Personalstiftelsen ansökte om resning och menade att en avsättning till en personalstiftelse inte utgjorde en sådan rättshandling som skulle gävobeskattas, och att Länsstyrelsens beslut om gåvoskatt därför uppenbart stred mot lag. HD uttalade att fastigheten felaktigt belastats med gåvoskatt, men att den ståndpunkten inte kunde motiveras av någon uttrycklig lagbestämmelse. Domstolen sa att en förmögenhetsöverföring från en arbetsgivare till en personalstiftelse inte har gåvokaraktär i skatterättslig mening och i linje med den ståndpunkten gävobeskattas inte heller en rörelseidkares avsättningar till pensionsstiftelser för anställda i praxis. HD ansåg därför att det i allmänhet måste anses vara en klart oriktig rättstillämpning att gåvobeskatta egendom som en arbetsgivare fört över till en av denne grundad personalstiftelse. Länsstyrelsen borde självständigt ha prövat om beskattningsskyldighet förelåg, oavsett hur överföringen betecknats i överlåtelsehandlingen. HD beviljade mot denna bakgrund den sökta resningen.

HD öppnade alltså i NJA 1984 s. 614 för att resning kan beviljas även om ett avgörande inte stridit mot en uttrycklig lagregel. HD säger dock inte uttryckligen att rättstillämpningen strider mot *grunderna* för skattelagstiftningen. Vad domstolen gör är närmast att se på förmögenhetsöverföringen utifrån ändamålen med både skattelagstiftningen och lagstiftningen gällande personalstiftelser. HD resonerar utifrån hur överföringar till personalstiftelser och avsättningar till pensionsstiftelser behandlas i stort på det skatterättsliga området. Man kan nästan ana att det domstolen gör är att resonera utifrån *ändamålen* med — och kanske grunderna för — personalstiftelser och gåvoskatten. Slutsatsen blir att bedömningen av om rättstillämpningen strider mot lag kan vara beroende av hur man ska se på en företeelse i allmänhet (i detta fall alltså förmögenhetsöverföringar till personalstiftelser i

⁵⁵ Se Boman, Robert, i inledningen till avsnittet om den teleologiska tolkningsmetoden i *De Lege, Juridiska fakulteten i Uppsala Årsbok*, årgång 1, Iustus förlag 1991, s. 73. Ekelöfs idéer var dock inte (heller då) oomstridda, se t. ex. Ekelöf, Per Olof, *Ett stycke vetenskapshistoria*, På Samfunn, Rett, Rettfärdighet, Festskrift til Thorstein Eckhoffs 70-årsdag, 1986, s. 261–280, där Ekelöf själv skriver om kritiken som framförts mot hans teleologiska metod och Strömholm, Stig m. fl., *Rätt, rättskällor och rättstillämpning*, 6:e uppl., Norstedts juridik 2020, s. 504 ff. för en sammanställning av kritiken mot Ekelöfs metod.

skatterättslig mening) och ändamålet med denna.⁵⁶ Rättsfallet framstår som något slags ”mellanting” mellan avgörandena från 50-talet och Emmabodas resningsansökan, och kan nog ses som startskottet för utvecklingen mot dagens synsätt i praxis.

Men det har också (självklart) efter avgörandet från 1984 funnits fall där HD inte beviljat resning, även om rättstillämpningen stridit mot grunderna för viss lagstiftning. I NJA 1987 s. 458 hade en rådmän dömts för misshandel av sin sambo. Rådmanen ansökte om resning och anförde som grund bl.a. att hovrättens straffmätning uppenbart stridit mot lag, eftersom domstolen särbehandlat honom p.g.a. hans yrke. Hovrätten hade vid straffmätningen beaktat ”dels att genom åtalsjusteringen (...) gärningen ter sig något mindre allvarlig än vid tingsrättens prövning, dels att lagstridigt handlande av domare i och för sig förtjänar strängt bedömning”.

HD konstaterade i resningsärendet att rådmannens brottslighet inte hade något samband med dennes anställning. Från en allmän synpunkt finns det dock, enligt HD, självklart behov av att kunna ingripa när en tjänsteman genom brott visat sig klart olämplig för tjänsten, även om brottsligheten inte har något samband med anställningen. Ett sådant ingripande kunde då ske arbetsrättsligt enligt lag (1976:600) om offentlig anställning,⁵⁷ och ett sådant ingripande kunde beaktas vid den straffrättsliga påföljdsbestämningen. Att skärpa ett straff med hänsyn till tjänstemannens ställning var enligt HD inte förenligt med detta system, när brottsligheten inte har haft något samband med anställningen. Hovrätten borde därför inte ha låtit personens yrke inverka på straffmätningen. HD uttalade dock att det inte finns några uttryckliga lagregler som stadgar hur straffet ska bestämmas i ett enskilt fall och att det finns ett ”inte obetydligt utrymme för skönsmässiga bedömningar” när det gäller att väga olika omständigheter mot varandra i straffmätningen. HD uttalade också att vissa uttalanden i förarbetena kunde anses tyda på att lagstiftaren ”inte varit främmande” för att låta en persons anställning inverka på straffmätningen i skärpande riktning. Mot den bakgrunden ansåg HD inte att hovrättens rättstillämpning uppenbart stred mot lag. Två justitieråd var dock skiljaktiga och ansåg att rättstillämpningen uppenbart stred mot lag. De ansåg att den dels stred mot likabehandlingsprincipen i 1 kap. 9 § RF, dels mot själva systemet för arbetsrättsligt ingripande mot en offentlig tjänsteman som visat sig olämplig för sin befattning.

Något som möjligen kan ha spelat in i majoritetens slutsats är att HD länge såg straffmättningsfrågor som bedömningsfrågor, vilka i stor ut-

⁵⁶ Enligt Ekelöfs teleologiska metod är det helt i sin ordning, eftersom metoden syftar till att de materiella reglernas ändamål ska få genomslagskraft och utifrån det får det avgöras hur de processuella reglerna ska tillämpas. Se Ekelöf, Per Olof, *Rättegång I*, s. 100.

⁵⁷ 11 kap. 1 § stadgade: Har arbetstagare begått brott, som visar att han uppenbarligen är olämplig att inneha sin anställning, får han avskedas.

sträckning lämnades till varje enskild domares omdöme.⁵⁸ Som en följd av det fanns heller inga direkt vägledande avgöranden för hur straffmätningen skulle gå till. Mellan åren 1971–1990 hade HD bara meddelat några enstaka avgöranden rörande straffmätning.⁵⁹ Med tanke på detta, och det faktum att det länge inte fanns några lagregler på området,⁶⁰ framstår det som att tröskeln för att bevilja resning i sådana fall kunde vara högre och svårare att motivera.

Ett annat mål som kan vara av intresse i sammanhanget är NJA 1986 s. 10. Rättsfallet rörde visserligen tillämpningen av en uttrycklig lagbestämmelse, men HD diskuterade ändå grunderna för denna. Målet rörde frågan om en son till en konkursgäldenär skulle få lön för arbete i pappans företag, i enlighet med lag (1970:741) om statlig lönegaranti vid konkurs. Hovrätten hade avslagit yrkandet, med motiveringen att sonen måste ha insett att företaget befann sig i en dålig ekonomisk situation, men trots det fortsatt sin anställning under sex månader. Hovrätten ansåg därför att fordran inte var skälig enligt dåvarande konkurslagen 100 a §.⁶¹ HD uttalade i resningsärendet att det enligt förarbetena framgick att skälighetsbedömningen principiellt ska bedömas med hänsyn till den nytta arbetsgivaren haft av arbetet som lönekravet hänför sig till.⁶² Det kunde enligt HD starkt ifrågasättas om de skäl som hovrätten lagt till grund för sin bedömning utgjorde ett godtagbart skäl att helt avslå yrkandet om löneersättning. Men det kunde inte uppenbart anses strida mot lag och resningsansökan avslogs. Två justitieråd var dock skiljaktiga och ville bevilja resningsansökan. De ansåg att den omständigheten att sonen fortsatt sin anställning trots att han måste haft insikt i det dåliga ekonomiska läget var ovidkommande vid en skälighetsbedömning enligt 100 a § KL. De ansåg därför att rättstillämpningen uppenbart stridit mot lag.⁶³ Det är inte helt tydligt varför majoriteten inte tyckte att resning skulle beviljas, trots att rättstillämpningen kunde ifrågasättas. Jämför man detta avgörande med NJA 1984 s. 614 kanske den stora skillnaden var att 1984 års fall verkade fokusera på ändamålet med personalstiftelser och gåvoskatten i stort, medan NJA 1986 s. 10 mer handlade om en bedömningsfråga i det enskilda fallet. Kanske kan denna skillnad ha påverkat utgången i de båda målen.

4 Ett utvidgat tillämpningsområde (igen)

Emmabodas resningsansökan rörde i korthet frågan om en arbetstagares lön skulle omfattas av ett ackord (numera skulduppgörelse) i

⁵⁸ Almkvist, Gustaf, *Prejudikatbildning i straffvärdefrågor*, SvJT 2022 s. 464.

⁵⁹ A a., s. 466.

⁶⁰ Detta infördes i.o.m. 1989 års påföljdsreform.

⁶¹ Konkurslag (1921:225).

⁶² Domskälen, s. 13.

⁶³ Det är dock inte helt klart om majoriteten menade att resning inte kunde beviljas för att rättstillämpningen ändå var förenlig med grunderna för lagstiftningen, eller om denna inte *uppenbart* stred mot lag.

en företagsrekonstruktion eller inte.⁶⁴ Arbetstagaren hade blivit uppsagd en månad efter den kritiska tidpunkten.⁶⁵ Denne hade arbetat fem dagar efter uppsägningen — men därefter varit arbetsbefriad resterande del av sin uppsägningstid. Arbetsdomstolen (AD) kom fram till att en arbetstagare inte är skyldig att prestera annat än mot full betalning, efter att en månad gått från den kritiska tidpunkten. Den lönefordran som tvisten gällde omfattades därför inte av ackordet, enligt AD.

Rekonstruktionsgäldenären ansökte om resning och menade att AD:s rättstillämpning uppenbart stred mot lag, eftersom lönefordran avsåg en tidsperiod när arbetstagaren varit arbetsbefriad och därför skulle omfattas av ackordet.

HD redogjorde för att bestämmelsen om resning vid uppenbart oriktig rättstillämpning är avsedd för exempelvis situationer då domstolen förbisett eller uppenbart misstolkat en gällande lagbestämmelse, när domstolen tillämpat gammal lag i stället för en tillämplig ny lag eller när rättstillämpningen vid resningsfrågans bedömande klart och oemotsägligt framstår som oriktig.⁶⁶ HD konstaterade att AD:s rättstillämpning inte stred mot en uttrycklig lagregel, men uttalade (med hänvisning till NJA 1984 s. 614 och NJA 2020 s. 147) att resning kan beviljas trots detta, om rättstillämpningen stridit mot grunderna för en viss lagstiftning.⁶⁷ Eftersom avgörandet inte kunde anses strida mot en uttrycklig lagregel blev därför enligt HD "[d]et avgörande (...) om rättstillämpningen — på det uppenbara sätt som krävs för resning — kan anses strida mot grunderna för lagstiftningen".⁶⁸

Under rubriken "Slutsatser om rättsläget" uttalade HD att grundtanken för reglerna om konkurs och företagsrekonstruktion är att arbetstagaren ska få fullt betalt för arbete som faktiskt utförs under konkursen och företagsrekonstruktionen en månad efter den kritiska tidpunkten.⁶⁹ Om det inte sker någon fortsatt verksamhet under företagsrekonstruktionen och den anställde därför är arbetsbefriad, är tanken istället att lönegarantisystemet ska tillämpas.⁷⁰ HD uttalade att AD:s avgörande innebar att så fort en arbetstagare arbetat efter den första månaden av rekonstruktionsförfarandet — även om det bara rör

⁶⁴ Jag vill poängtera att frågan om utgången i avgörandet är materiellt riktig eller inte lämnar jag till andra att bedöma. Den här artikeln behandlar bara de processrättsliga aspekterna av avgörandet.

⁶⁵ Den kritiska tidpunkten kallas den tidpunkt när ansökan om företagsrekonstruktion gjorts, se Schytzer, Jonatan, *Fordrans uppkomst inom insolvensrätten*, s. 393.

⁶⁶ Domskälen, p. 11.

⁶⁷ Domskälen, p. 12. I NJA 2020 s. 147 "Unionens resningsansökan", som handlade om ifall resning skulle beviljas p.g.a. senare rättspraxis från EU-domstolen och/eller påstådd rättstillämpning i strid med ett inhämtat förhandsavgörande, uttalade HD, utan motivering, att det för resning kan vara tillräckligt att rättstillämpningen strider mot grunderna för en viss lagstiftning.

⁶⁸ Domskälen, p. 31.

⁶⁹ Domskälen, p. 27.

⁷⁰ Domskälen, p. 28.

sig om någon eller några enstaka dagar — gäller ackordsfrihet (undantag från skulduppgörelse) för hela uppsägningslönen och därtill knuten semesterersättning.⁷¹ Detta strider enligt HD mot den *grundläggande systematiken* om vilka fordringar som ska omfattas av ackord, och riskerar att få stora konsekvenser för hela systemet som rör företagsrekonstruktion, konkurs och lönegaranti.⁷² HD påpekade också att AD dragit alltför stora växlar av det HD-avgörande som AD bl.a. stödde sin argumentation på och menade att AD missförstått innebörden av rättsfallet.⁷³ Av dessa skäl ansåg HD att AD:s rättstillämpning uppenbart stred mot grunderna för lagstiftningen och beviljade resningsansökan.

Utvecklingen i praxis har alltså gått från att resning bara kunde beviljas om rättstillämpningen stred mot ett lagstadgandes ordalydelse, till att HD i Emmabodas resningsansökan uttryckligen säger att prövningen gäller om rättstillämpningen stridit mot grunderna för lagstiftningen. Flera fall än vid införandet av resningsgrunden faller alltså numera in under tillämpningen av rekvisitet ”lag”. Som beskrivits ovan så uttalades det vid införandet av den aktuella resningsgrunden att det var viktigt att det klart framgick av lagen — och snarast av *lagtexten* — under vilka förutsättningar som resning kunde bli aktuellt. Att en utvidgning av resningsgrundens tillämpningsområde sker i praxis kan sägas gå emot ett sådant synsätt som framfördes i förarbetena till resningsgrunden. De extraordinära rättsmedlen är just extraordinära, d.v.s. mycket speciella, och det kan vara ett argument för att det är extra viktigt med förutsebarhet och att det verkligen går att utläsa av lagtexten när resning kan aktualiseras. Å andra sidan kan det faktum att dessa rättsmedel är så speciella vara ett argument för att det är extra viktigt att kunna tillämpa lagen på ett flexibelt sätt. Att inte kunna ändra en dom som senare visar sig vara felaktig, p.g.a. att det inte direkt går att utläsa av lagtexten att en omprövning kan ske, framstår inte speciellt tillfredsställande eller i linje med dagens syn på resningsinstitutet (eller rätten i stort). Det är inte heller något unikt för Emmabodas resningsansökan att en lags tillämpningsområde vidgas i praxis. Dagens lagstiftningsteknik medför ofta att den närmare preciseringen av en lagregels tillämpningsområde lämnas till rättstillämpningen. Emmabodas resningsansökan är inte heller det första rättsfallet där HD utvidgat — eller åtminstone sett relativt flexibelt på — tillämpningen av en resningsgrund.⁷⁴ Sådana utvidgningar, eller flexibla tillämpningar, har också accepterats av lagstiftaren.

⁷¹ Domskälen, p. 32.

⁷² Domskälen, p. 32, 34.

⁷³ Domskälen, p. 33. Avgörandet det handlade om var Rörvik Timber, NJA 2014 s. 537. Frågan om avgöranden som strider mot prejudikat kan sägas strida mot lag är en mycket intressant fråga, som dock inte kommer behandlas inom ramen för den här artikeln.

⁷⁴ Ett exempel på när detta skett förut är NJA 2013 s. 746, där HD ”med stöd av EKMR” beviljade resning enligt nu aktuell resningsgrund, när det inte fanns uttryckligt stöd för att bevilja resning enligt RB.

Går det att dra några slutsatser om Emmabodas resningsansökan utifrån dagens rättsteori? För att kunna besvara den frågan krävs att dagens rättsteori kan fångas och beskrivas och det brukar sägas att det är svårt att fånga sin samtid, och här kommer inte ens ett försök att göras.⁷⁵ Något som går igen från 1984 års fall är dock att motivet (eller i alla fall ett av motiven) bakom att bevilja resning i Emmabodas resningsansökan tycks vara *effekterna* rättstillämpningen hade kunnat få och det faktum att systemet i stort hade påverkats. Även 1987 års fall rörde dock ett system som potentiellt kunde påverkas av rättstillämpningen. Det finns dock en skillnad mellan dessa tre fall som kanske kan förklara HD:s ställningstaganden: både avsättningar till personalstiftelser och företagsrekonstruktioner var och är troligen (och förhoppningsvis) betydligt mer vanliga än att domare begår brott. Majoriteten i 1987 års fall verkade inte anse att systemet i stort påverkades av att en domares anställning fick påverka straffmätningen i ett enskilt fall, vilket troligen kan bero på den då gällande synen att straffmätning var upp till domaren i varje enskilt fall. Rättstillämpningen i Emmabodas resningsansökan riskerade dock enligt HD "att leda till långtgående konsekvenser för hela systemet avseende företagsrekonstruktion, konkurs och lönegaranti".

5 Hur fastställer HD grunderna för en lagstiftning i resningssammanhang?

Slutligen kan man när man läser om de ovanstående rättsfallen ställa sig frågan hur HD har sett på vad som utgör grunderna för en lagstiftning i resningssammanhang. Även när det gäller den här frågan verkar en viss utveckling ha skett i praxis.

Det kan vara på sin plats att säga något om de eventuella skillnaderna mellan *ändamålen* för en regel och *grunderna* för densamma. Vad som utgör grunderna för en lagstiftning, eller hur man tar reda på dessa, har (som nämndes inledningsvis) aldrig klargjorts i resningssammanhang, vare sig i praxis eller doktrin. Cars menar att ordet "lag" bara omfattar lagtextens ordalydelse och "möjligen även i motiv uttalade intentioner".⁷⁶ Även HD verkade på 50-talet mena att grunderna för lagstiftningen framgick av förarbetena. Men på senare tid har den bedömningen också fokuserat på systemhänsyn, och effekterna ett avgörande får på systemen i stort. Detta påminner till stor del om den handlingsdirigerande funktionen som Ekelöf menade skulle beaktas när domstolen avgör om en regel ska tillämpas eller inte.⁷⁷ Kanske är

⁷⁵ Någon som har skrivit utförligt om dagens processrätt är Bellander. Se Bellander, Henrik, *Rättegångskostnader, Om kostnadsbördan i dispositiva tvistemål*, s. 87 ff.

⁷⁶ Se Cars, *Resning i rättegångsmål*, Håkan Ohlssons Boktryckeri 1959, s. 193 ff. (särskilt s. 200).

⁷⁷ Ändamålen med regeln ska enligt den teleologiska tolkningsmetoden (grovt förenklat) fastställas utifrån "de klara fallen", sådana som klart faller inom en regels ordalydelse. Sen ska de ovanliga (säregna) fallen tillämpas så att det ändamål, eller den handlingsdirigerande funktion, som de klara fallen syftar till, uppnås även i de säregna fallen.

det så att ändamålen med en lag och grunderna för densamma — åtminstone nu för tiden — kan sägas vara samma sak.

Man kan också notera att en tankegång från tiden när regeln infördes också poängteras av HD i Emmabodas resningsansökan. Ett av argumenten för att utvidga resningsgrunderna till att omfatta felaktig rättstillämpning var att de skadeverkningar som sådana domar skulle kunna få på rättsordningen i stort var ett ännu större problem än det faktum att det var till nackdel för den förlorande parten. Ett av HD:s argument för att bevilja resning var just att AD:s dom riskerade att få stora konsekvenser för hela systemet som rör företagsrekonstruktion, konkurs och lönegaranti. Även om argumentet är nästan 100 år gammalt kan det alltså sägas vara gällande än i dag.

Att använda sig av argument med en lång historia kan göra att historiska kontinuiteter framträder.⁷⁸ Om argumenten som använts över en lång tid ses tillsammans med de funktionsinriktade, så kan det tydliggöras hur dessa förhåller sig till och påverkar varandra.⁷⁹ Ett historiskt perspektiv inkluderar alltså också ett samhällsorienterat perspektiv.⁸⁰ En historisk kontinuitet när det kommer till resning är betydelsen för rättsordningen i stort, som kräver att felaktiga domar kan rättas till. Det kan hävdas att HD i Emmabodas resningsansökan bidrar till denna historiska kontinuitet genom att utifrån ändamåls- eller funktionsargument (alltså ett samhällsorienterat perspektiv) bedöma effekterna AD:s avgörande skulle få på rättsordningen och systemet för företagsrekonstruktion m.m. Grunderna för en lagstiftning i dag kan alltså fastställas både med hjälp av historiska och funktionsinriktade argument.

Något som de ovan beskrivna rättsfallen visar är att det är svårare att säga att en rättstillämpning varit uppenbart felaktig när det handlar om bedömningsfrågor, än när det rör sig om klara misstag eller feltolkningar (som exempelvis att ett vite dömts ut trots att det varit preskriberat). Det är därför också svårt att säga något generellt om vilka situationer som kan, eller bör, leda till resning och inte. Det verkar dock som att HD menar att konsekvenserna av en dom i någon mån kan spela in vid bedömningen av om rättstillämpningen uppenbart strider mot lag och att domstolen utifrån ändamålsskäl kan tillämpa resningsgrunden flexibelt.

6 Sammanfattande avslutning

Det har skett en utveckling i HD:s praxis när det gäller hur domstolen har bedömt om en rättstillämpning uppenbart strider mot lag eller inte. Tidigare beviljades inte resning för att en rättstillämpning stred

⁷⁸ Bellander, Henrik, *Processrättens förflutna — bara av historiskt intresse?*, s. 336. Att använda sig av historiska argument är också något som blivit allt vanligare inom rättsvetenskapen, se Modéer, Kjell Åke, *Det historiska argumentet i senmodern rättslig diskurs*, SvJT 2009 s. 343.

⁷⁹ A st.

⁸⁰ A st.

mot grunderna för en lagstiftning men i dag prövar HD uttryckligen om resning ska beviljas för att en rättstillämpning stridit mot grunderna för en viss lagstiftning. Tillämpningsområdet för resningsgrunden har alltså vidgats över tid. En möjlig förklaring till denna rättsutveckling är den rättsteoretiska utvecklingen i stort. HD:s tillämpning av resningsreglerna sker numer utifrån ett flexibelt förhållningssätt, där en doms konsekvenser för t.ex. ett visst uppbyggt system kan få betydelse vid bedömningen av om rättstillämpningen stridit mot lag eller inte. Också när det gäller hur HD fastställer grunderna för en lagstiftning i resningssammanhang har en utveckling skett över tid. Tidigare utgick bedömningen ganska strikt ifrån förarbetena, men i dag tar HD hänsyn både till argument med en lång historia och funktionsinriktade argument.